

ЩОДО ДОЦІЛЬНОСТІ ПОДАТКОВИХ ПІЛЬГ З ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ – РОБІТНИКІВ ВУГЛЕДОБУВНОЇ ГАЛУЗІ

Серед загальноновизнаних функцій податку виділяють поряд з основною – фіскальною, стимулювальну та регуляторну функції. Отже, система оподаткування повинна бути побудована так, щоб, наповнюючи бюджети за рахунок надходжень податків, стимулювати розвиток певних видів діяльності, напрямів чи галузей економіки, які, розвиваючись та збільшуючи свої потенції у більшому обсягу, у перспективі виконували фіскальну функцію.

Разом з тим, розглядаючи систему пільг, що започаткована Податковим кодексом України, та враховуючи основні засади, на яких базується податкове законодавство, виникає багато дискусійних питань. Зупинимося на положеннях п. 167.4 Податкового кодексу України, відповідно до яких ставка податку на доходи фізичних осіб становить 10 відсотків бази оподаткування щодо доходу у формі заробітної плати шахтарів – працівників, які видобувають вугілля, залізну руду, руди кольорових і рідкісних металів, марганцеві та уранові руди, працівників шахтобудівних підприємств, які зайняті на підземних роботах повний робочий день та 50 відсотків і більше робочого часу на рік, а також працівників державних воєнізованих аварійно-рятувальних служб (формувань), у тому числі центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, у вугільній промисловості, – за Списком № 1 виробництв, робіт, професій, посад і показників на підземних роботах, на роботах з особливо шкідливими і важкими умовами праці, зайнятість у яких становить повний робочий день, і дає право на пенсію за віком на пільгових умовах, затвердженим Кабінетом Міністрів України [3, п. 167.4]. Крім того, варто наголосити, що пенсійною реформою

визначені пільгові умови встановлення пенсій для робітників шахт, основний тягар виплат зборів на які встановлений саме для власників шахт. Така конструкція визначення пільг з податку на доходи у вигляді заробітної плати та одночасного пенсійного навантаження з боку держави є не досить логічною.

Виникає запитання: як така норма співвідноситься зі статтею 4 Податкового кодексу України, відповідно до якої встановлені принципи оподаткування, чи не порушуються вони встановленням такої пільги, а саме: підп. 4.1.2 – рівність усіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації – забезпечення однакового підходу до всіх платників податків незалежно від соціальної, расової, національної, релігійної належності, форми власності юридичної особи, громадянства фізичної особи, місця походження капіталу; підп. 4.1.5 – фіскальна достатність – встановлення податків та зборів з урахуванням необхідності у досягненні збалансованості витрат бюджету з його надходженнями; підп. 4.1.6 – соціальна справедливість – установа податків та зборів відповідно до платоспроможності платників податків; підп. 4.1.8 – нейтральність оподаткування – установа податків та зборів у спосіб, який не впливає на збільшення або зменшення конкурентоспроможності платника податків [3].

Виходячи з офіційних намірів Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2012 року, згідно з Постановою № 987 «Про затвердження переліку об'єктів державної власності, які підлягають приватизації у 2012–2014 роках, та критеріїв визначення способу їх приватизації» щодо приватизації 66 вугільних шахт у 2012–2014 роках лише за одну гривню і таким чином позбавити державу необхідності дотувати збиткові копальні, слушно робимо висновок про збитковість вугільного виробництва [2]. Згідно із заявою голови Фонду державного майна України Олександра Рябенка, приватизація вуглевидобувних підприємств буде проходити «за новою для України процедурою». Збиткові шахти продаватимуть за символічну ціну – одна гривня – тому, хто зможе вкласти найбільше коштів у розвиток підприємств. За офіційною версією, приватизація шахт має заощадити мільярди, які витрачаються з держбюджету на підтримку збиткової галузі [4].

В Україні видобуток вугілля отримує прями фінансові дотації. Наприклад, собівартість тонни вугілля на державних шахтах за перший квартал 2013 року становить 1 430,1 грн, а продається це вугілля

державі за 503,3 грн. Збитковість очевидна. Держава доплачує шахтам по 926,8 грн за кожен тону палива. З такими темпами збитковості держава витратить на рік на утримання державних шахт близько 2 млрд дол. Таким чином, визначаючи вугледобувну галузь збитковою, її потрібно стимулювати саме податковими пільгами, а не бюджетними дотаціями, стимулювати інвестиційну зацікавленість власника [1]. Але на сьогодні маємо лише пільги з податку на доходи фізичних осіб у вигляді заробітної плати, тим самим ставлячи робітників шахт у нерівне становище з робітниками інших галузей, порушуючи принцип рівності оподаткування.

Список використаної літератури

1. Паславський Т. Доля шахтаря [Електронний ресурс] / Паславський Т. – Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/columns/2013/05/23/376077/>.
2. Перелік об'єктів державної власності, які підлягають приватизації у 2012–2014 роках, та критеріїв визначення способу їх приватизації: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2012 року № 987 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/987-2012-%D0%BF>.
3. Податковий кодекс України: від 2 грудня 2010 року № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
4. Приватизація шахт: реформа галузі чи переділ ринку? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/inozmi/deutsche-welle/2013/01/18/6981708/>.

МІНІСТЕРСТВО
ДОХОДІВ І ЗБОРІВ
УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВОЇ
СЛУЖБИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ ПРАВОВИХ
НАУК УКРАЇНИ

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ФІНАНСОВОГО ПРАВА

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ
ЗАХОДІВ
НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО
ІНСТИТУТУ ФІНАНСОВОГО
ПРАВА**

КИЇВ • АЛЕРТА • 2013

УДК 347.73:336.255(063)(477)
ББК 67.9(4Укр)302.23я431
3-41

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Науково-дослідного інституту фінансового права
(рішення № 4 від 21 листопада 2013 року)*

Редакційна колегія: Тарангул Л. Л., д.е.н., професор; Серебрянський Д. М., к.е.н., с.н.с.; Турянський Ю. І., к.е.н.; Криницький І. Є., д.ю.н., с.н.с., доцент; Кармаліта М. В., д.ю.н., доцент; Дейнека В. Ф.

3-41 Збірник матеріалів науково-практичних заходів Науково-дослідного інституту фінансового права / НДІ фінансового права. – К.: Алерта, 2013. – 222 с.

ISBN 978-617-566-264-9

У збірник увійшли наукові праці та рекомендації за матеріалами науково-практичних круглих столів: «Актуальні питання застосування оцінки ефективності податкових пільг у контексті реалізації положень Податкового кодексу України» (12 листопада 2013 року) і «Напрями та пропозиції щодо практичної реалізації спрощеної моделі сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) в органах Міністерства доходів і зборів України та Державної казначейської служби України» (15 листопада 2013 року), які проводилися у межах виконання планових науково-дослідних робіт.

Видання розраховане на науковців, викладачів, студентів, магістрантів, аспірантів, працівників міністерств і відомств – усіх, хто цікавиться окресленою проблематикою.

Передрук та переклади дозволяються лише з обов'язковим посиланням на збірник. Редакційна колегія не завжди поділяє думку авторів та не відповідає за їх фактичні та змістовні помилки.

УДК 347.73:336.255(063)(477)
ББК 67.9(4Укр)302.23я431

ISBN 978-617-566-264-9

© Науково-дослідний інститут фінансового права, 2013,
© Видавництво «Алерта», комп'ютерний макет, 2013.